

GENÇ BİR BASKETBOLCUDA VASTUS LATERALİS RÜPTÜRÜ: OLGU SUNUMU

Ali ERDOĞAN*, Burak KUNDURACIOĞLU*, Esra ÇİRCİ*, Savaş KUDAŞ*

ÖZET

Quadriceps kası zorlanmaları özellikle futbol ve basketbol türü temas sporlarında sık gözlenen yaygın spor yaralanmalarıdır. Çoğunlukla doku bütünlüğünü fazla bozmayan ve en sık rectus femoris kasında gerçekleşen bu yaralanmaların aksine, özellikle vastus kaslarında tam yırtık nadir gözlenir. Bu çalışmada, genç bir basketbolcuda ani gerilme ve kontüzyonun birlikte yol açtığı, literatürde seyrek bildirilen bir vastus lateralis muskulotendinöz bileşke tam yırtığı olgusu sunulmaktadır. Beklenenden uzun bir tedavi süreci gerektiren bu olgu aracılığında, özellikle temas sporlarında sık karşılaşılan yaralanmaların yanısıra alışılmıştın dışında kas gruplarında ve büyük boyutlu yaralanmaların da gerçekleşebileceği vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kas zorlanması, kontüzyon, vastus lateralis rüptürü, egzersiz, basketbol

SUMMARY

VASTUS LATERALIS TEAR IN A YOUNG BASKETBALL PLAYER: A CASE REPORT

Quadriceps muscle strains are common sports injuries occurring more frequently in contact and/or strenuous sports participants, football and basketball players. These injuries are usually caused by a violent contraction or forced stretching of muscles, and occur mostly in the rectus femoris. Apart common non-disruptive muscle strains, a complete tear, especially in the vastus muscles, is unusual. The case of a seldom-reported injury, a vastus lateralis tear in a young basketball player, resulting from

* Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Spor Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara

concurrent contusion and sudden stretching is reported in this study. The player received the knee of an opponent on his right lateral thigh, during offensive dribbling. MRI revealed complete tear of the vastus lateralis at the musculotendinous junction. Usual conservative treatmently followed. Full functional recovery, usually anticipated in a few weeks, was not attained following a rehabilitation period of six months. This case emphasizes the importance of diagnosing such rare but extremely disabling injuries and the necessity of careful rehabilitative therapy.

Key words: Muscle strain, contusion, vastus lateralis tear, exercise, basketball

GİRİŞ

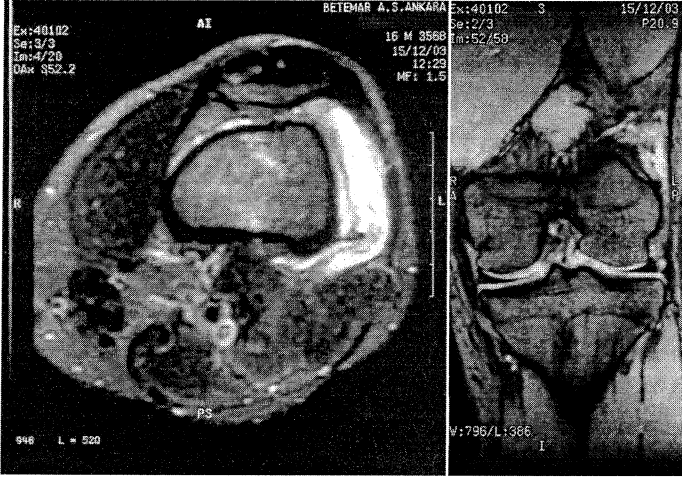
Sık karşılaşılan bir spor yaralanması olan quadriceps kası zorlanması futbol ve basketbol türünde temas sporlarında özellikle yaygındır. Diğer kas zorlanmalarının bir çoğunda olduğu üzere bunlar da sıklıkla doku bütünlüğünü bozmayan ve konservatif yaklaşım ile kolayca iyileşen yaralanmalardır. Bu yaralanmalar çoğunlukla quadriceps kas grubunun şiddetli kontraksiyonu ya da kuvvetle gerilmesi neticesinde gerçekleşir (1). Bu nedenle, diğerlerinden daha çok tip II fibril içeren; ayrıca, hem kalça hem de diz eklemi kateden rectus femoris kası, quadriceps grubunun en sık yaralanan kasıdır (2). Bu tür yaralanmalar daha çok muskulotendinöz bileşkede gerçekleşir (3) ve vastus kaslarında nadir olarak gözlenir (1). Quadriceps kası temas sporlarında künt travmaya bağlı kontüzyona da sık uğrar. Kontüzyon sıklıkla rectus femoris kası gövdesinde gerçekleşirken, uyluk ön ve dış tarafında kas ve tendonun herhangi bir yerinde de oluşabilir (1,3). Bu çalışmada, literatürde seyrek bildirilen ve beklenenden daha uzun bir rehabilitasyon süreci gerektiren ağır bir vastus lateralis yırtığı olgusu ve rehabilitasyonu sunulmaktadır.

OLGU

Altı yıldır basketbol oynayan 17 yaşındaki sporcu, sağ uyluk ağrısı yakınması ile kliniğimize başvurdu. Olgu; bir gün önceki basketbol maçı sırasında topla birlikte hücum amaçlı ve ivmeli bir koşuya başlarken, vücudunun arkasında yerde sabit duran sağ bacağının savunma yapan iki rakibi arasında sıkıştığını, ve bunlardan birinin dizinin sağ uyluk dış tarafına çarpması sonucu ani bir ses ve kopma hissederek yere düştüğünü, oyunu bırakmak zorunda kaldığını aktardı. Şiddetli ağrı ve ani oluşan şişlik nedeniyle dizini bükemeyen hasta, yaralanma bölgesine bir

gün boyunca aralıklı olarak buz uygulamış, ancak ağrısında önemli bir azalma olmamıştı.

Fizik muayenesinde sağ quadriceps yarım alt kesiminde yaygın gerginlik, hassasiyet ve şişlikle birlikte, sağ vastus lateralis distal kesimde bir kitle palpe ediliyordu. Sağ dizinde minimal effüzyon bulunan hastanın düz bacak kaldırma testini gerçekleştiremediği ve 30°nin altında sağ diz hareket açıklığına sahip olduğu gözlemlendi. Olgunun nörovasküler muayenesi ve direkt radyografileri normal olarak değerlendirildi. Yaralanmanın ikinci gününde yapılan MRI incelemesinde yaygın ödemle birlikte vastus lateralis kası tendonu femoral insersiyon komşuluğunda muskulotendinöz bileşkede tam rüptür ve kasın proksimale retraksiyonu gözlemlendi (Şekil 1). Diğer quadriceps grubu kasları normaldi.

Şekil 1. MRI'de vastus lateralis kası tendonunun muskulotendinöz bileşkede tam rüptürü ve kasın proksimale retraksiyonu.

Vakit geçirilmeden başlanan fizik tedavi ile bir hafta içinde ağrısı başarılı şekilde kontrol altına alınan hastanın, sağ diz tam hareket açıklığını kazanması, düzenli ancak yavaş bir ilerleme ile ancak altıncı haftada gerçekleşebildi. Periyodik kontrollerinde kompartman sendromu, myositis ossificans gibi komplikasyonların gelişmediği gözlemlendi. Düzenli kuvvetlendirme programına devam eden hastanın dördüncü aydaki kontrolünde, diğer uyuğu oranla 3 cm'ye varan quadriceps atrofi sürmekteydi. Sporcunun fonksiyonlarını tam kazanmış şekilde spora dönebilmesi ise, yaralanmadan ancak altı ay sonra gerçekleşebildi.

TARTIŐMA

Quadriceps kasları söz konusu olduğunda kontüzyon ve strain arasında ayırım yapmak güçtür. Bu durum, hem neden oldukları doku patolojilerinin birbirine çok benzeyip sadece yaralanma mekanizmalarının farklı olmasından, hem de tedavi yaklaşımları büyük lde aynı olduğu için her zaman bu ayırımı yapmaya gereksinim duyulmamasından kaynaklanmaktadır. Sık tekrarlanan sıçrama, sprint, topa vurma gibi hareketler içermeleri nedeniyle kas straini, aynı zamanda temas sporu olmalarından dolayı da kontüzyon riski yüksek olan futbol, basketbol gibi sporlarda, pek çok quadriceps yaralanmasında her iki unsurun birlikte rol oynayabileceği bildirilmektedir (4,5,6). Burada sunulan olguda da hem ani ivmelenme sırasında gerilmiş kasa rakip dizinin arpması Őeklindeki yaralanma biçimi, hem de daha çok kas strainine özgü olan muskulotendinöz bileşkede tam yırtık Őeklindeki doku hasarı, bu birlik-teliği düşündürmektedir. Bu noktanın anlaşılması, bu tür sporlardaki kas yaralanmalarının özellikle Őiddetinin doğru olarak değerlendirilmesinde, tedavi sürecine yol göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Katastrofik doğasına rağmen, tam tendon yırtıklarının yanlış teşhis edilebileceği (6) ve MRI'nin kas yaralanmalarının görüntülenmesinde standart olduğu kabul edilmektedir (7). Özellikle uyluk kas yaralanmalarının daha nadir görülen formları olan izole vastus kası yırtıklarının teşhisinde MRI büyük kolaylık sağlamaktadır. Literatür incelendiğinde, sınırlı sayıda çalışmada vastus lateralis yaralanmalarının rapor edildiği görülmektedir. Diaz ve ark. (8) yayınladıkları  ağır quadriceps kontüzyonu vakasından birinde profesyonel bir basketbolcuda vastus lateralis kas gövdesinde yırtık bildirmişlerdir. LaBore ve Weiss (9) rekreasyonel sporcularda n diz ağrısı ile ilişkili iki vastus lateralis straini olgusu sunmuşlardır.

Cross ve ark. ise bir Avustralya futbol klbnde üç yılda meydana gelen toplam 25 quadriceps straini iyileşmesini MRI ile takip ettikleri çalışmalarında yalnızca bir vastus lateralis yırtığı rapor etmişlerdir (7). Rehabilitasyon süreleri 1-3 hafta arasında değişen bu olguların ortak özelliği, hiçbirinin tedavisinde güçlükle karşılaşılmamasıdır. Bu araştırmacılar rectus femoris kasına göre daha kısa buldukları izole vastus kası yırtıklarının iyileşme süresini, etkilenen kasların etrafında sinerjistik etki gösteren büyük kas kitleleri olmasıyla ve bu kasların yalnızca bir eklemi kat etmeleri ve ağırlıklı olarak tip I kas liflerinden oluşmalarıyla izah etmektedirler. Sunulan vakada görece çok uzun süren rehabilitasyon süreci ise yırtığın tam olması ve kas gövdesinde değil de

muskulotendinöz bileşkede gerçekleşmesiyle bir noktaya kadar açıklanabilir. Buna etki eden bir diğer faktör de, ilk kez ciddi bir spor yaralanması yaşıyan genç sporcunun özellikle kuvvetlendirme aşamasında agresif rehabilitasyona izin vermeyen çekingen-endişeli ruhsal durumu olabilir.

Sonuç olarak özellikle temas sporlarında sık karşılaşılan yaralanma mekanizmaları ile alışılmışın dışında kas gruplarında ve büyük boyutlu, tedavisinde sorunlar yaşanabilen yaralanmalar gerçekleşebileceği sporcu sağlığıyla ilgilenenlerce g z  n nde bulundurulmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Brunet ME, Hontas RB: The Thigh. In: *Orthopaedic Sports Medicine: Principles and Practice*. DeLee JC, Drez D, eds. Philadelphia,:WB Saunders Company, 1996, pp.1098-112.
2. Hasselman CT, Best TM, Hughes C, Martinez S, Garret WE Jr: An explanation for various rectus femoris strain injuries using previously undescribed muscle architecture. *Am J Sports Med* **19**: 239-42, 1991.
3. Garret WE, Nikolaou PK, Ribbeck BM, Glisson RR, Seaber AV: The effect of muscle architecture on the biomechanical failure properties of skeletal muscle under passive extension. *Am J Sports Med* **16**: 7-12, 1988.
4. Best TM: Soft-tissue injuries and muscle tears. *Clin Sports Med* **16**: 419-34, 1997.
5. Garret WE: Muscle strain injuries. *Am J Sports Med* **24**: S2-S8. 1996.
6. Reid DC: *Sports Injury Assessment and Rehabilitation*. New York, Churchill Livingstone Inc, 1992.
7. Cross TM, Gibbs N, Houang MT, Cameron M: Acute quadriceps muscle strains magnetic resonans imaging features and prognosis. *Am J Sports Med* **32**: 710-9, 2004.
8. Diaz JA, Fischer DA, Rettig AC, Davis TJ, Shelbourne KD: Severe quadriceps muscle contusions in athletes: a report of three cases. *Am J Sports Med* **31**: 289-93, 2003.
9. LaBore AJ, Weiss DJ: Vastus lateralis strain associated with patellofemoral pain syndrome: a report of two cases. *Arch Phys Med Rehab* **84**: 613-5, 2003.